

Länsstyrelsen
Västernorrland

Bevarandeplan Natura 2000

Stormyrskogen SE0710008

Foto: Per Sander

Namn:	Stormyrskogen
Områdeskod:	SE0710008
Områdestyp:	SAC 2011-03 SPA 2000-07
Areal:	422,5 hektar
Skyddsform:	Naturreservat
Kommun:	Ånge/Sundsvall
Tillsynsmyndighet:	Länsstyrelsen i Västernorrlands län
Koordinat:	690505/152308
Karta:	17G 1E 0D 2D
Ägarförhållanden:	statligt
Uppdaterad:	2018-11

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. ALLMÄNT OM NATURA 2000	3
1.1 Allmänt om bevarandeplanen.....	3
2. GRUNDER FÖR UTPEKANDE	3
2.1 Ingående naturtyper och art enligt art- och habitatdirektivet	3
2.2 Ingående fåglar enligt fågeldirektivet	4
3. BEVARANDESYFTEN OCH BEVARANDEMÅL	4
4. OMRÅDESBESKRIVNING	5
4.1 Allmän områdesbeskrivning	5
4.2 Intressanta arter i området, ej med i art- och habitatdirektivet eller fågeldirektivet	5
5. EKOLOGISKA FÖRUTSÄTTNINGAR	6
5.1 För området i dess helhet	6
5.2 För ingående naturtyper enligt art- och habitatdirektivet.....	6
5.3 För ingående art enligt art- och habitatdirektivet	8
5.4 För ingående arter enligt fågeldirektivet	9
6. HOTBILD MOT NATURA 2000-OMRÅDET	11
7. BEVARANDEÅTGÄRDER.....	12
7.1 Områdesskydd.....	12
7.2 Skötsel	13
8. BEVARANDESTATUS	13
9. UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL.....	13
10. REFERENSER	13
11. KARTOR	15

1. Allmänt om Natura 2000

Natura 2000 heter det nätverk av skyddsvärda områden som alla EU:s medlemsstater ska bidra till att skapa enligt EU:s två naturvårdsdirektiv, Art- och habitatdirektivet (Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter) samt Fågeldirektivet (Rådets direktiv 79/409/EEG av den 2 april 1979 om bevarande av vilda fåglar). Syftet är att bidra till bevarandet av den biologiska mångfalden inom gemenskapen. Sverige har som medlem i EU åtagit sig att se till att naturtyperna och arterna har gynnsam bevarandestatus, dvs. att de finns kvar i långsiktigt hållbar omfattning genom att vidta bevarandeåtgärder i form av skydd och skötsel. Genom 15–17 §§ Förordningen (1998:1252) om områdesskydd har EU-direktiven implementerats i svensk lagstiftning. Ett särskilt tillstånd krävs om man vill utföra åtgärder som kan påverka miljön i ett Natura 2000-område på ett betydande sätt. Som en hjälp vid arbetet med att bevara naturvärdena i Natura 2000-områden samt som ett stöd för verksamheter som bedrivs i anslutning till området ska det finnas bevarandeplaner för samtliga områden.

1.1 Allmänt om bevarandeplanen

Bevarandeplanen är det dokument som ska beskriva vad som är syftet med bevarandet av varje enskilt Natura 2000-område och som ska ange vilka bevarandeåtgärder som planeras. Bevarandeplanen behandlar områdets ingående naturtyper och arter som finns upptagna i EU:s två naturvårdsdirektiv, Art- och habitatdirektivet samt Fågeldirektivet. En viktig del i arbetet med att vidta nödvändiga bevarandeåtgärder är formuleringen av bevarandesyfte och bevarandemål för varje Natura 2000-område samt att planera och prioritera vilka bevarandeåtgärder som behövs utifrån i dagsläget kända förhållanden och hot. Bevarandesyftet utgår från 17§ Förordningen om områdesskydd som anger att länsstyrelserna ska upprätta beskrivningar av syftet samt för de livsmiljöer och arter för vilka gynnsam bevarandestatus ska upprätthållas eller återställas.

2. Grunder för utpekande

2.1 Ingående naturtyper och art enligt art- och habitatdirektivet

Området är utpekade att ingå i Natura 2000-nätverket enligt art och habitatdirektivet mot bakgrund av att det inom området finns i direktivet ingående naturtyper (tabell 1) och art (tabell 2). Främsta motivet till utpekandet är områdets välbevarade myrkomplex och den kringliggande urskogsliknande naturskogen.

Tabell 1. Ingående naturtyper enligt art- och habitatdirektivet

Kod	Naturtyp	Areal (ha)	Andel (%)
7140	Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn	2	0,5
7160	Mineralrika källor och källkärr av fennoskandisk typ	4	1
7310*	Aapamyrar	152	36
9010*	Västlig taiga Undergrupp: Gammal granskog Gammal barrblandskog	238	56
9080*	Lövsumpskogor av fennoskandisk typ	2	0,5
91D0*	Skogbevuxen myr	10	2

*) = Prioriterad naturtyp

Tabell 2. Ingående art enligt art- och habitatdirektivet

<i>Kod</i>	<i>Art</i>
1355	Utter (<i>Lutra lutra</i>)

2.2 Ingående fåglar enligt fågeldirektivet

Området är utpekad att ingå i Natura 2000-nätverket enligt Fågeldirektivet mot bakgrund av att det inom området finns flera i direktivet ingående häckande arter (tabell 3).

Tabell 3. Ingående fåglar enligt fågeldirektivet

<i>Kod</i>	<i>Art</i>
A104	Järpe (<i>Bonasa bonasia</i>)
A108	Tjäder (<i>Tetrao urogallus</i>)
A127	Trana (<i>Grus grus</i>)
A166	Grönbena (<i>Tringa glareola</i>)
A220	Slaguggla (<i>Strix uralensis</i>)
A236	Spillkråka (<i>Dryocopus martius</i>)
A241	Tretåig hackspett (<i>Picoides tridactylus</i>)
A409	Orre (<i>Tetrao tetrix</i>)

3. Bevarandesyften och bevarandemål

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EU:s fågeldirektiv eller Art- och habitatdirektiv. För de enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Natura 2000-området Stormyrskogen består av gammal naturskogsartad barrskog och stora myrområden. Inom området förekommer utter vilken är en ansvarsart för länet. Det främsta bevarandesyftet är att bevara naturmiljön i området med dess naturvärden. Syftet ska uppnås genom att området lämnas till fri utveckling där naturlig dynamik får råda.

Området är skyddat som naturreservat. Något ytterligare behov av bevarandeåtgärder är inte aktuellt. I tabell 2 finns en sammanfattning av de bevarandemål som anger det tillstånd som bör råda i det enskilda området för att optimera områdets bidrag till uppnåendet av gynnsam bevarandestatus på nationell, biogeografisk eller EU-nivå.

Tabell 4. Bevarandemål för ingående naturtyper.

<i>Naturtyp</i>	<i>Bevarandemål</i>
7140, Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn	<ul style="list-style-type: none"> Naturtypen bibehålls i minst 2 ha Naturlig hydrologisk regim ska råda Typiska arter ska ej ha minskande populationer
7160, Mineralrika källor och källkärr av fennoskandisk typ	<ul style="list-style-type: none"> Naturtypen bibehålls i minst 4 ha. Naturlig hydrologisk regim ska råda. Typiska arter ska ej ha minskande populationer
7310, Aapamyrar	<ul style="list-style-type: none"> Naturtypen bibehålls i minst 152 ha. Naturlig hydrologisk regim ska råda.
9010, Västlig taiga (undergrupp gammal granskog och gammal barrblandskog)	<ul style="list-style-type: none"> Naturtypen bibehålls i minst 238 ha. Skoglig kontinuitet och naturlig dynamik ska råda. Typiska arter ska ha ej minskande populationer. Mängden död ved ska utgöra minst 20 % av totalvolymen ved, dock minst 20 m³/ha.

9080, Lövsumpskogar av fennoskandisk typ	<ul style="list-style-type: none"> Naturtypen bibehålls i minst 2 ha Naturlig hydrologisk regim och skoglig kontinuitet ska råda Typiska arter ska ej ha minskande populationer
91D0, Skogbevuxen myr	<ul style="list-style-type: none"> Naturtypen bibehålls i minst 10 ha Naturlig hydrologisk regim och skoglig kontinuitet ska råda Typiska arter ska ej ha minskande populationer

Tabell 5. Bevarandemål för ingående arter.

Arter	Bevarandemål
1355, Utter (<i>Lutra lutra</i>)	<ul style="list-style-type: none"> Artens livsmiljö, där strandområden utgör en väsentlig del, ska bibehållas i minst den utbredning den har idag. Populationen i vattendraget ska ej vara minskande.
A104, Järpe (<i>Bonasa bonasia</i>) A108, Tjäder (<i>Tetrao urogallus</i>) A408, Orre (<i>Tetrao tetrix</i>)	<ul style="list-style-type: none"> Arternas livsmiljö, västlig taiga, ska bibehållas i minst 238 ha.
A127, Trana (<i>Grus grus</i>) A166, Grönbena (<i>Tringa glareola</i>)	<ul style="list-style-type: none"> Arternas häckningsbiotop, olika typer av våtmark, ska bibehållas i minst 152 ha.
A220, Slaguggla (<i>Strix uralensis</i>)	<ul style="list-style-type: none"> Arternas livsmiljö, västlig taiga, ska bibehållas i minst 238 ha. Andelen stående död ved, dock minst 5 % av totalvolymen ved, (boträd) skall bibehållas.
A236, Spillkråka (<i>Dryocopus martius</i>) A241, Tretåig hackspett (<i>Picooides tridactylus</i>)	<ul style="list-style-type: none"> Arternas livsmiljö, västlig taiga, ska bibehållas i minst 238 ha. Tillgången på död ved ska bibehållas, dock minst 20 m³ per hektar.

4. Områdesbeskrivning

4.1 Allmän områdesbeskrivning

Stormyrskogen är ett stort väglöst naturskogsområde i södra Medelpad med Stormyrtjärnen i centrum. Det kuperade området uppvisar ett flertal tjärnar, myrar och skogspartier. Skogen har utvecklats fritt sedan dimensionshuggningar utfördes under tidigt 1900-tal, därmed har den fått en kraftig åldersspridning. Idag möts man av en urskogsartad skog med gott om torrakor och lågor, samt ett flertal träd med en ålder av 200 år. Själva Stormyran är en mycket variationsrik myr med alltifrån trädbevuxna, fattiga mossepartier till trädlösa rikkärrpartier. Huvuddelen utgör ett strängflarksystem där vissa flarkar är upp till hektaren stora. Inom området finns en större tjärn med fisk men också mindre tjärnar som är fisklösa. Från den större tjärnen utgår en mindre bäck som utnyttjas flitigt av utter. I och med Stormyrskogens isolerade läge har området utnyttjats som referensområde inom miljöövervakning. Stormyrskogen utnyttjas och besöks numera regelbundet av järv (*Gulo gulo*). Järven är dock inte utpekad som särskild art (enligt art- och habitatdirektivet) för området.

4.2 Intressanta arter i området, ej med i art- och habitatdirektivet

Det variationsrika området möjliggör en variationsrik artsammansättning. Bland annat växer det kambräken (*Blechnum spicant*) i bäckdalen öster om Öratjärnsmyran. I rikkärren kan man hitta källdunört (*Epilobium alsinifolium*) och sumpnycklar (*Dactylorhiza traunsteineri*). Skogslevande järv (*Gulo gulo*) finns i området.

5. Ekologiska förutsättningar

5.1 För området i dess helhet

Naturlig barrskog med inslag av myrar och våtmarker är idag en värdefull livsmiljö för många arter och har förutsättning att vara det så länge inte området påverkas av modernt skogsbruk och hydrologin inte påverkas i närområdet.

5.2 För ingående naturtyper enligt art- och habitatdirektivet

7140, Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn. Öppna eller mycket glest skogbevuxna myrar med max 25 % trädäckning och näringsfattiga miljöer. Naturtypen domineras av våtmarksarter som vitmossarter, ängsull, vattenklöver, mm.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- Ingen negativ påverkan på hydrologi och hydrokemi. Detta inkluderar att torv inte oxideras som en följd av ingrepp utan endast som en eventuell följd av naturliga klimatförändringar.
- Så naturlig vattenregim som möjligt i vattendragen.
- Bibehållen täckningsgrad av botten-, fält-, busk- och trädsikt.
- De strukturer/formelement (t.ex. tuvor, höljor, kärrfönster, slukhål, dråg, gungflyn) som finns på myrarna bibehålls. Undantaget det som kan klassas som naturliga förändringar.
- Ingen påtaglig minskning av populationerna hos de typiska arterna i naturtypen. De typiska arterna är indikatorarter vars förekomst indikerar gynnsam bevarandestatus hos naturtypen genom att de reagerar relativt tidigt på någon av de hotfaktorer som är aktuella för naturtypen.

7160, Mineralrika källor och källkärr av fennoskandisk typ Källor med anslutande kärr som påverkas av mineralrikt källvatten. Typen förekommer framför allt i den boreala regionen. Till markerna är knuten en speciell flora.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- Hydrologi och hydrokemi bör inte påverkas negativt, bl a får torv inte oxideras som en följd av mänskliga ingrepp utan endast som en eventuell följd av naturliga klimatförändringar och att det finns ständig tillgång på framspringande källvatten, med hög mineralhalt.
 - Täckningsgraden av botten- fält- busk och trädsikt bör inte förändras till att bli nämnvärt glesare eller tätare. Undantaget fall där förändringen är en för habitatet positiv effekt av restaureringsåtgärder.
 - De strukturer (ex. källdråg, källkupoler) som finns på myren bibehålls och har oförändrad omfattning och geografisk spridning. Undantaget det som kan klassas som naturliga förändringar eller positiva förändringar som följd av en lyckad restaureringsåtgärd.
 - I öppna källor och källkärr kan hävd i form av återkommande röjningar, slätter eller extensivt bete vara en förutsättning för att naturvärden knutna till den öppna miljön ska bibehållas.
 - På myrar med lång skoglig kontinuitet i trädsiktet bör skogsbruk undvikas eller bedrivs med stor naturvårdshänsyn.
- Ingen påtaglig minskning av populationerna av de typiska arterna i naturtypen. De typiska arterna är indikatorarter vars förekomst indikerar gynnsam bevarandestatus

hos naturtypen genom att de reagerar relativt tidigt på någon av de hotfaktorer som är aktuella för naturtypen

7310, Aapamyrrar. Myrkomplex som domineras av kärr i de centrala delarna.

Hydrotopografiska myrtyper som strängflarkkärr och olika typer av blandmyrrar räknas automatiskt till aapamyrrar. Andra myrtyper som kan ingå i dessa komplex är nordliga mossar av rostvitmossa-typ, topogena och soligena kärr, backkärr och sumpskog. Aapamyren är nordlig och bäst utbildad norr om Dalälven.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- Hydrologi och hydrokemi bör inte påverkas negativt, bl a får torv inte oxideras som en följd av mänsklig påverkan utan endast som en eventuell följd av naturliga klimatförändringar.
- Täckningsgraden av botten- fält- busk och trädsikt bör inte förändras till att bli nämnvärt glesare eller tätare. Undantaget är en positiv effekt av restaureringsåtgärder (t ex hävd).
- De strukturer (t.ex. tuvor, strängar, flarkar, flarkgölar) som finns på myren bibehålls och har oförändrad omfattning och geografisk spridning. Undantaget det som kan klassas som naturliga förändringar eller förändringar som följd av en lyckad restaureringsåtgärd.
- Att populationerna hos de typiska arterna i naturtypen inte minskar påtagligt. De typiska arterna är indikatorarter vars förekomst indikerar gynnsam bevarandestatus hos naturtypen genom att de reagerar relativt tidigt på någon av de hotfaktorer som är aktuella för naturtypen.

9010, Västlig taiga Naturliga, gamla, barrträdsdominerade skogar i norra och mellersta Sverige, samt yngre successioner som utvecklas naturligt efter brand eller omfattande stormfällningar. Med naturliga, gamla skogar menas skogar som behållit en stor del av den naturliga skogens artsammansättning, åldersvariation och ekologiska funktion. Dessa skogar kan ha en viss mänsklig påverkan genom exempelvis plockhuggning, men de har aldrig omfattats av större kalavverkningar. Naturtypen hyser mycket stor variation av arter allt från vanliga skogsarter till en rad hotade arter bland mossor, lavar, svampar och insekter (främst skalbaggar) mm.

Undergrupper:

Gamla grandominerade skogar, Gamla barrblandskogar utgör de naturliga skogarnas kärna och omfattar rikligt med grovvuxna träd och murken ved av varierande ålder.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- Att populationerna hos de typiska arterna i naturtypen inte minskar påtagligt. De typiska arterna är indikatorarter vars förekomst indikerar gynnsam bevarandestatus hos naturtypen genom att de reagerar relativt tidigt på någon av de hotfaktorer som är aktuella för naturtypen.
- Skoglig kontinuitet. En viktig förutsättning är en kontinuitet av träd där det har skapats en naturlig åldersdifferentiering och artsammansättning.
- Naturlig dynamik. Naturvärdena utvecklas i huvudsak genom naturlig dynamik, vilket omfattar störningar, t.ex. stormfällningar, insektsangrepp, översvämningar och brand.
- Förekomst av substrat är en förutsättning för epifytiska lavar och svampar knutna till naturtypen, samt även för vedlevande insekter. Exempel på substrat är död ved; grenar, torrträd, lågor m.m. i olika nedbrytningsstadier, gamla och grova träd med

dithörande barkstruktur. Gamla träd och lång trädkontinuitet är även viktigt för marklevande mykorrhizasvampar.

- Buffertzoner. Brandrefugiala miljöer, t.ex. fuktigare granskogar, sumpskogar, förutsätter en buffertzon mot hyggen och brandfält.
- Lövträd (speciellt gamla och/eller grova träd) av t.ex. asp, sälg och rönn är viktiga substrat, och dessutom viktiga som hålträd för fåglar.
- Ostörd hydrologi i fr.a sumpskogsmiljöer, samt i angränsande myrmark (s.k. skogs/myrmosaiker)

9080, Lövsumpskogar av fennoskandisk typ, ofta med inslag av gran, finns i huvudsak på översilad mark. I Norrland dominerar mest gråal, glasbjörk och asp i trädskiktet. Träden står vanligtvis på socklar.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus

- Kontinuitet av lövträd olika trädslag och av varierande ålder inklusive gamla träd.
- Förekomst av substrat t.ex. död ved, gamla träd och förekomst av trädsocklar är av största vikt i denna naturtyp för främst mossor, men även epifytiska lavar och svampar, samt för insekter och landmollusker.
- Skogstypens naturvärden utvecklas i huvudsak genom naturlig dynamik vilket omfattar naturliga störningar, som t.ex. stormfällningar och insektsangrepp.
- Översilad eller genomsilad mark.
- Opåverkad hydrologi.

91D0, Skogbevuxen myr. Myrar som är skogbevuxna med barr-, bland- eller lövskog. Krontäckningen ska vara minst 25 % och högst 70 %. Naturtypen domineras av bl.a. glasbjörk, tall, gran, ris, starr och vitmossarter.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus är:

- Skoglig kontinuitet. En viktig förutsättning är en kontinuitet av trädbestånd där det har skapats en naturlig åldersdifferentiering och artsammansättning.
- Naturlig dynamik. Naturvärdena utvecklas i huvudsak genom naturlig dynamik, vilket omfattar störningar som t.ex. stormfällningar, insektsangrepp och översvämningar.
- Opåverkad hydrologi och hydrokemi.
- Förekomst av substrat för främst mossor och lavar. Exempel på substrat är död ved (högstubbbar, grenar, torrträd, hålträd, lågor m.m. av olika trädslag och nedbrytningsgrad), gamla och grova träd av olika trädslag.
- Ingen påtaglig minskning av populationerna hos de typiska arterna i naturtypen. De typiska arterna är indikatorarter vars förekomst indikerar gynnsam bevarandestatus hos naturtypen genom att de reagerar relativt tidigt på någon av de hotfaktorer som är aktuella för naturtypen.

5.3 För ingående art enligt art- och habitatdirektivet

1355, Utter (*Lutra lutra*) har stora hemområden. Honors hemområde omfattar ett område på cirka 28 km strandlängd. Vuxna hanar har hemområden med en storlek av omkring 45 km strandlängd. För ett livskraftigt bestånd av utter krävs stora områden med mer eller mindre sammanhängande vattensystem. I små vattensystem, som ligger isolerade blir populationerna mycket sårbara, eftersom utbytet av individer försvåras eller uteblir. Optimala miljöer för utter är vatten som erbjuder riklig tillgång på lättillgänglig föda året runt och som har tillgång till områden där uttern kan vila ostört, föda upp ungar etc. Utterns föda består mestadels av

fisk som t.ex. lake, simpor och karpfiskar, men även groddjur, kräftor, större insekter, fåglar och mindre däggdjur kan ingå i dieten.

Stormyrskogen ingår i ett kärnområde för utter.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- Restriktioner mot användning av fällor och fiskeredskap som kan döda uttrar.
- Våtmarker och vattenmiljöer inklusive kallkällor som utgör goda uttermiljöer och fortfarande hyser uttrar bör bevaras och restaureras.
- Skyddande vegetation bör bevaras utmed sjö- och åstränder.
- Omkringliggande allmänna vägar som nyttjas av uttrar bör ha säkra vägpassager.

5.4 För ingående arter enligt fågeldirektivet

A104, Järpe (*Bonasa bonasia*) Järpen vill ha tät skog med föryngring av främst gran och med inblandning av al, björk och asp. Hög markfuktighet och förekomst av surdråg, alkärr och bäckar gynnar arten. Lövträdsandelen i reviret bör överstiga 10 % för att området skall accepteras. En viktig och begränsad vinterfödoresurs är alknoppar, alhången samt björknopp, och i omedelbar anknytning till födan krävs dessutom skydd i form av grantätningar. Järpen är mycket stationär året om inom sitt revir. När ett par har etablerat sig på en plats stannar de där så länge biotopen är intakt. Liksom hos övriga skogshöns är god tillgång på insekter mycket viktig för kycklingarnas överlevnad.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- Sammanhängande skog med inslag av täta bestånd och en lövträdsandel på minst 10 %.
- Tillgång till våta partier, som t ex kärr, myrar, bäckar och sumpskog

A108, Tjäder (*Tetrao urogallus*) Tjädern kräver större sammanhängande skogsområden för att den skall finnas i livskraftiga bestånd. Vintertid kräver arten förekomst av äldre talldominerade skogar (äter tallbarr och tallskott), medan den sommartid påträffas i mycket varierande marker, allt från gammal bärrik skog (bl.a. är blåbärsris viktigt) som till nyupptagna hyggen. Förekomsten av våtmarker är en mycket betydelsefull faktor, då hönan under den tidiga våren till stor del livnar sig på späda skott av tuvull. Våtmarker är dessutom en viktig biotop för kycklingarna, som under de första levnadsveckorna livnar sig på insekter. Dessutom är arten starkt traditionsbunden till speciella lekplatser. Tjädern är en stannfågel och rör sig normalt inom ett område i storleksordningen 25 km².

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- Stora, variationsrika skogsområden med inslag av våtmarker.
- Spelplatser lämnas orörda.

A408, Orre (*Tetrao tetrix*) Orren är de öppna markernas skogshöna och häckar på hedar och mossar samt i tidiga successionsstadier efter kalhyggen och skogsbränder. Liksom hos övriga skogshöns är god tillgång på insekter mycket viktig för kycklingarnas överlevnad. Björknoppar är en viktig diet under vinterhalvåret. Under sommarhalvåret är dieten mer varierad, men vegetabilier dominerar, bl.a. är blåbärsblom en viktig komponent. Arten är en stannfågel och rör sig normalt inom ett hemområde i storleksordningen 25-75 km².

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- Tillgång till öppen mark, som t ex mossar.

A127, Trana (*Grus grus*) Tranan häckar på stränder och olika typer av våtmarker. Ett gemensamt krav, oavsett val av habitat, är att tranorna har möjlighet att bygga boet oåtkomligt för marklevande rovdjur, dvs. alltid omgärdat av vatten. Under häckningstid lever tranorna av rötter, skott och andra vegetabilier samt insekter, blötdjur, grodor, småfisk m m. Under häckningen rör sig paret normalt inom ett område i storleksordningen 1 km².

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- Eftersom tranan alltid bygger sitt bo vattenomflutet, måste vattenavledning/vattenståndssänkning i anslutning till häckningsområden undvikas helt.
- Tranan är skygg vid sina boplatser och åtminstone vandringsleder som planeras med sträckning över stora, öppna myrområden bör dras på behörigt avstånd (minst 500 m) från boplatsoområdet.

A166, Grönbenan (*Tringa glareola*) Grönbenans lämpliga häckningsmiljöer utgörs av sankta stränder längs sjöar och vattendrag samt på fuktiga/våta gräs- eller starrbevuxna myrar. Arten kräver tillgång till öppet vatten och dyiga stränder. Den är särskilt vanlig i områden med flarkmyrar. De högsta tätheterna hittar man i stora sammanhängande våtmarkspartier, men arten häckar regelbundet även vid mindre skogsomgärdade myrar. Under flyttningen påträffas grönbenan både längs kusten samt vid olika inlandsvåtmarker av öppen karaktär. Grönbenan hävdar revir och rör sig då inom ett område i storleksordningen 1-5 km².

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- Opåverkade häckningsmiljöer på sankta stränder längs sjöar och vattendrag samt på gräs- eller starrbevuxna myrar.
- Arten kräver tillgång till öppet vatten och dyiga stränder.

A220, Slaguggla (*Strix uralensis*) häckar främst i gles barr- och blandskog i anslutning till lämpliga födosöksområden i form av öppen mark såsom myrar, kalhyggen och småskaligt jordbrukslandskap. Den behöver tillgång till lämplig föda i form av olika smågnagare, främst sork, och fåglar upp till en ringduvas storlek. Arten häckar i ihåliga träd, framför allt s.k. skorstenstubbar. Eftersom det råder en akut brist på naturliga boplatser häckar en stor del av beståndet numera i specialuppsatta holkar. Etablerade par är mycket stationära och p.g.a. bristen på lämpliga boplatser stannar de i reviren även under dåliga år. Arten jagar över arealer i storleksordningen 5–12 km².

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- God tillgång på häckningsplatser i form av ihåliga träd.

A236, Tretåig hackspett (*Picoides tridactylus*) häckar i skog med ett stort inslag av döda eller döende träd. I Sverige hittar man den idag främst i de av skogsbruket relativt sett mindre påverkade barrskogsområdena i Norrland, huvudsakligen i olikåldrig naturgranskog med kontinuerlig förekomst av barkborreangripna träd och högstubbar. Arten förekommer också i flera andra skogstyper som exempelvis brandfält, lövbrännor och äldre alstrandskog, det viktigaste för arten är att det finns en rik födotillgång i form av vedlevande insekter. Det är huvudsakligen en stannfågel som dock kan röra sig lite längre sträckor vintertid. Häckningsreviret är i storleksordningen 25 - 100 ha.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- God tillgång på död ved

A241, Spillkråka (*Dryocopus martius*) bygger bo i grova träd, främst asp, tall eller björk. För att spillkråkan skall häcka måste stamdiametern i brösthöjd överstiga 30 cm för asp och 40 cm för tall. Spillkråkan är något av en nyckelart i boreala och nemoboreala skogsekosystem genom att den årligen producerar ett stort antal bohål lämpliga för större hålhäckande fåglar och däggdjur som ej själva förmår mejsla ut sitt bo. Födan består främst av vedlevande insekter och myror. Spillkråkan är en stannfågel och reviren är stora, normalt mellan 400 och 1000 hektar.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- Tillgång på lämpliga häckningsplatser, främst i form av grov asp, tall eller björk

6. Hotbild mot Natura 2000-området

Stormyrskogen är skyddat som naturreservat, vilket innebär att de stora hoten är undanröjda. Verksamheter och faktorer som kan tänkas påverka områdets ingående naturtyper och arter negativt visas i tabell 6 och 7.

Vid beskrivandet av hotbilden för ett område kan endast nu kända problem belysas. Det är viktigt att ha i åtanke att nya hot troligen kommer att identifieras i framtiden. De hot som är av global karaktär t.ex. klimatförändringar och atmosfäriskt spridna miljöbelastningar kan inte lösas genom områdets skötsel. I övervakningsarbetet är det viktigt att i mån av resurser redovisa hur de globala problemen utvecklas på såväl objekts- som länsnivå. Tyngdpunkten vid beskrivning av hotbilden för varje enskilt Natura 2000-objekt ligger främst på lokala hot från landskaps- till artnivå.

Tabell 6. Verksamheter och faktorer som kan påverka Natura 2000 områdets naturtyper och arter negativt

<i>Naturtyp/Art</i>	<i>Hot</i>
7140, Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn	<ul style="list-style-type: none"> • Markavvattnande åtgärder och dämning som kan påverka naturtypens hydrologi och hydrokemi på ett negativt sätt. Även markavvattningsföretag och dämning i närliggande våtmarks- eller fastmarksmiljöer kan ge en negativ påverkan på naturtypen. • Genom att anlägga skogsbilvägar i närheten av naturtypen kan hydrologin och/eller hydrokemin i området påverkas negativt
7160, Mineralrika källor och källkärr av fennoskandisk typ 7310, Aapamyror	<ul style="list-style-type: none"> • Åtgärder som kan påverka habitatets hydrologi, t ex dikning och dämning. • Spridning av till exempel aska och gödningsämnen i habitatet ger drastiska förändringar på vegetationens artsammansättning. Motsvarande spridning av kemiska substanser i habitatets närhet kan också skada habitatet genom luftburen deposition eller genom transport med tillrinnande vatten. En zon på 50 m närmast habitatet undantagen från spridning antas minska hotet.
9010, Västlig taiga	<ul style="list-style-type: none"> • Inga direkta hot finns i dagsläget.
9080, Lövsumpskogar av fennoskandisk typ	<ul style="list-style-type: none"> • Skogsbruksåtgärder inom i anslutning till området • Verksamheter som påverkar hydrologin inom eller i nära anslutning t.ex. grävning, vägdragning • Täta granbestånd • Exploateringsverksamheter
91D0, Skogbevuxen myr	<ul style="list-style-type: none"> • Ingrepp i den kringliggande vattenytans hydrologi, eller förändrad vattenregim i ett vattendrag.

	<ul style="list-style-type: none"> • Kalkning, gödsling och/eller spridning av aska i objektet ger förändringar på vegetationens artsammansättning. • Kalkning, gödsling och/eller spridning av aska i angränsning till objektet kan skada genom luftburen deposition eller genom att vatten som försörjer objektet fått ändrad hydrokemi uppströms. En zon på 50 m närmast habitatet undantagen spridning antas minska hotet.
1355, Utter (<i>Lutra lutra</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • Användning av fällor och fiskeredskap som kan döda uttrar. • Åtgärder i strandmiljöer, som utgör en väsentlig del av artens livsmiljö. • Vägpassager

Tabell 7. Verksamheter och faktorer som kan påverka de ingående fågelarterna negativt

<i>Art</i>	<i>Hot</i>
A104, Järpe (<i>Bonasa bonasia</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • Något direkt hot mot artens fortlevnad finns ej. Järpen missgynnas dock flerstädes p.g.a. ett intensivt och storskaligt skogsbruk. • Ett alltför intensivt jakttryck.
A108, Tjäder (<i>Tetrao urogallus</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • Totalt sett i Sverige finns ej något direkt hot mot artens fortlevnad. Tjädern har dock starkt missgynnats av det storskaliga skogsbruket. • Det allvarligaste hotet är förändringar på landskapsnivå, t.ex. fragmentering och tillkomsten av stora arealer med monokulturer av tall och gran som aldrig tillåts bli biologiskt mogna. • Ett alltför intensivt jakttryck.
A127, Trana (<i>Grus grus</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • Dikning av myrmark har bidragit till en ökad andel träd- och skogsbevuxen myr och därmed försämrade förhållanden för tranan.
A166, Grönben (<i>Tringa glareola</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • Dikning av myrmark har bidragit till en ökad andel träd- och skogsbevuxen myr och därmed försämrade förhållanden för grönbenan. • Storskalig torvbrytning.
A220, Slaguggla (<i>Strix uralensis</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • Försämrad tillgång på byte i skog till följd av ensartade barrmonokulturer. • Olovlig jakt och störningar vid boet leder till många misslyckade häckningar.
A236, Tretåig hackspett (<i>Picoides tridactylus</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • Minskande tillgång på död ved (orsakad av storskaligt skogsbruk, avsaknad av brandfält och dikning av sumpskog).
A241, Spillkråka (<i>Dryocopus martius</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • Minskad lövandel, ökad granandel och mera homogena bestånd i södra och mellersta Sverige missgynnar arten. • Minskad medelålder i bestånden i intensivt brukade trakter gör att tillgången på lämpliga boträd minskar. • Eftersom spillkråkan i stor utsträckning livnär sig på hästmyror missgynnas den med största säkerhet av stubbrytning och GROT-uttag.
A408, Orre (<i>Tetrao tetrix</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • Allt tätare skog och därigenom allt sämre födosöksmiljö. • Ett alltför intensivt jakttryck.

7. Bevarandeåtgärder

7.1 Områdesskydd

Stormyrskogen är förutom att vara skyddat inom nätverket Natura 2000 också skyddat som naturreservat enligt svensk lag. Området har därför det rättsliga skydd som kan tänkas behövas. Natura 2000-regelverket medför att det enligt 7 kap 28 a § miljöbalken krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka ett Natura 2000-område. Tillståndsprövningar ska utgå från hur verksamheten eller

åtgärden påverkar områdets bevarandemål och möjligheten för området att uppnå bevarandesyftet.

7.2 Skötsel

Området i sin helhet med ingående naturtyper lämnas för fri utveckling där naturliga processer ska få råda. Ett grävt dike löper över Stormyren sydväst mot Stormyrtjärnen, men det är osäkert i vilken omfattning detta påverkar hydrologin i området. På sikt kan detta vara något som bör åtgärdas. Sammanfattning av planerade skötselåtgärder visas i tabell 8.

Tabell 8. Sammanfattning av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Tidpunkt	Prioritet
Fri utveckling	Tills vidare	1
Igenläggning av dike	Inom 5 år	2

8. Bevarandestatus

Bevarandestatusen för området i sin helhet är gynnsam då området är relativt opåverkat från modernt skogsbruk och en god hydrologisk regim råder.

9. Uppföljning av bevarandemål

Uppföljning av naturtyper och arter sker enligt Naturvårdsverket riktlinjer för uppföljning av skyddade områden och är beskrivna i regionala uppföljningsplaner på Naturvårdsverkets hemsida. Områdesvis uppföljning kommer att ske inom ett enskilt Natura 2000 område ifall det finns faktorer som där behöver följas upp särskilt och som inte fångas upp av den regionala uppföljningsplanen. Utvärdering av gynnsam bevarandestatus för naturtyper och arter sker på biogeografisk nivå, för Västernorrlands län den boreala regionen.

Inom Stormyrskogen bör särskilt uttär tas hänsyn till i uppföljningen. Åtgärdsprogram för bevarande av uttär bör beaktas vid uppföljningen. Uppföljningen sker enligt följande:

1355, Uttär (*Lutra lutra*)

- Barmarksinventering eller vinterinventering av området minst vart 6:e år. Arbetet skall koordineras så att det följer vattensystemen snarare än de administrativa gränserna.

10. Referenser

Fågeldirektivet, Directive 2009/147/EC of the European Parliament and of the Council of 30 November 2009 on the conservation of wild birds, svensk översättning

Art- och habitatdirektivet, Rådets direktiv 92/43/EEG an den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, officiell svensk översättning, version 01.01.2007

Natura 2000 i Sverige, handbok med allmänna råd, Naturvårdsverkets handbok 2003:9

15–17 §§ Förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m. m.

Åtgärdsprogram för bevarande av utter 2006–2010, Naturvårdsverket, Rapport 5614.

Svensson, S., Svensson, M. & Tjernberg, M. 1999. *Svensk fågelatlas*.
Vår Fågelvärld, supplement 31, Stockholm.

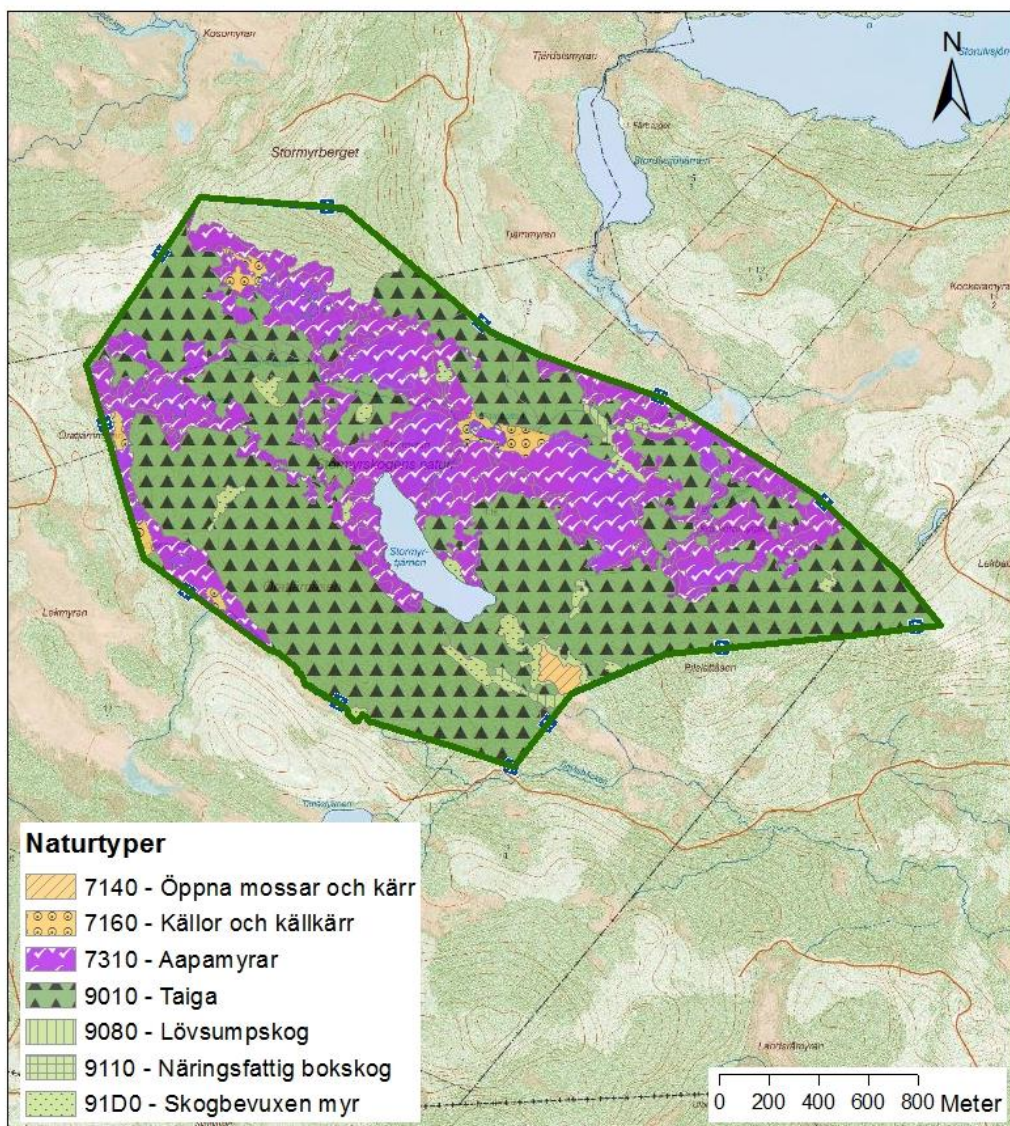
Cederberg, B. & Löfroth, M. (red.) 2000. *Svenska djur och växter i det europeiska nätverket Natura 2000*. Artdatabanken, SLU, Uppsala.

Andersson, B. 1983. *Stormyrskogen – en naturbeskrivning*. Länsstyrelsen i Västernorrlands län 1983: 4. Härnösand.

Viotti, Anders, 1986. *Från Njurundakust till Haveröskog*. Ljungankommittén och Länsstyrelsen i Västernorrlands län.

11. Kartor

Kartorna nedan visar de ingående naturtypernas utbredning samt en översikt av området. Aktuell information om naturtyperns utbredning och arter i ett enskilt område finns på Naturvårdsverkets hemsida, kartverktyget skyddad natur. Observera att det är naturtypernas utbredning och förekomst i verkligheten som gäller vid en tillståndsprövning enligt miljöbalken. Det innebär att både rapporterad areal och det som framgår av naturanaturtypskartan (NNK) kan behöva säkerställas med ytterligare uppgifter, t.ex. fältinventeringar.

 Natura 2000
 Naturreservat

© Länsstyrelsen Västernorrland
© Lantmäteriet Geodatasamverkan